

ENTREVISTA A

Jordi Diaz Alamà

Artista i director de la Barcelona Academy of Art

Jordi Diaz Alamà (Granollers, 1986) és llicenciat en Belles Arts per la Universitat de Barcelona. Format a les grans escoles d'art clàssic internacionals i amb mestres contemporanis del realisme, la seva obra respon al cànon de la figuració clàssica contemporània però amb un estil personal, depurat i lliure de manierismes, en constant experimentació de nous conceptes i plasticitats. El 2013 va fundar la Barcelona Academy of Art, de la qual és docent i director. Les seves obres es troben a les col·leccions permanents del MEAM i del Museu Can Framis a Barcelona, i a col·leccions privades a Europa, els Estats Units i Austràlia. El Museu de Granollers acull el seu últim projecte expositiu basat en *La Divina Comèdia* de Dante, en col·laboració amb l'escultor Grzegorz Gwiazda.

Quan va néixer el teu interès per l'art?

L'art és molt vocacional i ja te n'adones de ben petit. Vaig tenir la gran sort que en l'àmbit familiar em van empènyer a desenvolupar aquesta faceta, sobretot el dibuix. A la meua família, tots són de la branca empresarial: economistes, assessors, advocats..., però el meu tiet, que es portava molts anys amb el meu pare i no tants amb mi, era molt aficionat als còmics i de ben petit ja em feia dibuixar. Tant jo com la meua germana ens passàvem les tardes dibuixant amb ell. I això ens va fer desenvolupar un interès i unes habilitats potser prematures per l'edat... devia tenir uns cinc, sis anys.

Quina ha estat la teua trajectòria acadèmica?

Vaig estudiar a l'Escola Pia de Granollers i vaig fer el batxillerat artístic a Barcelona. Vaig enllaçar-ho amb Belles Arts i en acabar vaig anar a Chinchón. Allà va viure Goya! I fa uns anys hi havia la millor acadèmia d'Espanya en el seu moment, dirigida per un pintor molt famós, xilè, Guillermo Muñoz Vera. Becava sis estudiants i jo vaig ser un d'ells. Va ser l'experiència més gratificant que he tingut a la meua vida. Érem un grup d'artistes, pintant unes 14 hores al dia, en unes instal·lacions increïbles, idíl·liques, dirigits per aquest gran pintor. Vaig aprendre moltíssim. I allà vaig conèixer l'escola de Florència i vaig decidir embarcar-m'hi.

Com va ser l'experiència a Florència?

Hi vaig estudiar tres anys, de manera interrompuda. Vaig ser el segon espanyol a formar-me en aquesta acadèmia. Era un tipus d'escola que no havia vist mai.

Em va agradar tant i hi vaig aprendre tant, que em va obrir les portes a la Universitat de Barcelona, on em van donar la possibilitat d'entrar com a professor de Belles Arts. Va ser un reclam molt fort, era una oportunitat que havia d'agafar. Vaig estar-m'hi uns dos anys, fent classe als alumnes de quart, la majoria més grans que jo, que en tenia 22 o 23. Havia de fer carrera a la universitat, però no hi vaig acabar d'encaixar. Per les rivalitats i enveges entre departaments, perquè era pintor figuratiu, perquè m'agradava pintar de forma realista i perquè no me'n callava ni una. Al final em vaig adonar que no m'hi volia estar, vaig decidir anar a Florència a acabar els meus estudis i després tornar a Barcelona.

I vas fundar la Barcelona Academy of Art (BAA).

Tenia 26 anys i volia fer les coses d'una altra manera. A la Universitat de Barcelona venien a escoltar-me alumnes que no estaven matriculats i alhora no disposava de prou temps, amb només tres hores de classe i seixanta alumnes. Inspirat en Florència i amb acadèmies com la de Chinchón i d'altres que havia conegut d'arreu del món, vaig decidir muntar la meua pròpia acadèmia. En aquell moment, només érem cinc escoles a tot el món amb aquest tipus d'ensenyament, derivat dels segles XVIII i XIX, tal com s'estudiava antigament, però amb el programa adaptat a l'actualitat. El director del Museu Europeu d'Art Modern (MEAM), Jose Manuel Infiesta, em va donar suport des del primer moment. L'art figuratiu sense ofici no té recorregut; així s'ha vist al llarg de la història.

“Inspirat en Florència i amb acadèmies com la de Chinchón i d'altres que havia conegut d'arreu del món, vaig decidir muntar la meua pròpia acadèmia”

“El nou grau revolucionaria la docència internacional: seria la primera universitat en Belles Arts especialitzada en arts figuratives”

I com ha anat evolucionant l'escola?

Estem entre les cinc millors acadèmies en arts figuratives del món. De fet, som l'escola més gran de les cinc de referència, per davant de Florència. En total, hi ha 80 acadèmies especialitzades en aquest tipus d'art a tot el món; ara hi ha un *boom*, un retorn a les arts figuratives.

L'Acadèmia ha anat creixent i ens hem anat mudant. Abans estàvem a Poblenou, en un edifici de 4.000 metres quadrats. Però va arribar la pandèmia i ens va fer canviar moltes coses. Ara som al centre de Barcelona, en un local magnífic d'uns 1.500 metres quadrats, situat en un edifici emblemàtic al costat de plaça Urquinaona. La porta la va dissenyar Gaudí!

L'escola s'ha fet més selecta, més petita, per poder pujar el nivell i també per tenir-la més controlada... I així he pogut trobar l'equilibri entre la gestió i la direcció, i poder disposar de temps per fer el que realment és la meva professió. Ara som uns 30 artistes fent de mestres, 270 alumnes i tenim llista d'espera. Per l'acadèmia hi passen uns 800-900 alumnes l'any, el 70 % és gent de fora d'Espanya.

També has treballat en la creació d'un nou grau universitari.

Sí, és un projecte que vaig començar a treballar fa temps. Es tracta d'un nou grau universitari que revolucionaria la docència internacional: seria la primera universitat en Belles Arts especialitzada en arts figuratives. Avui en dia, la docència estàndard universitària ha anat derivant cap a unes tendències molt més genèriques, més abstractes, més *performance*, més tot terreny. Però quines opcions hi ha per a aquelles persones que volen fer un tipus d'ensenyança molt més centralitzada en les arts tradicionals? Si vols ser pintor figuratiu, has d'anar a una escola especialitzada com l'Acadèmia, però no obtens un títol homologat. Per això vaig intentar fusionar els estudis de l'escola amb un sistema més reglat, perquè avui en dia els títols són molt importants i aquesta és una pregunta que ens fan cada dia a la BAA. El grau seria la primera carrera universitària internacional en arts figuratives i això faria que tot el sistema d'acadèmies d'arreu del món pogués homologar-hi part dels seus estudis. I això seria una moguda molt potent.

Quan es farà realitat?

El nou grau universitari està aprovat, per l'ANECA, l'agència que regula el nivell d'estudis i que acredita que estiguin ben fets, i per l'ACU, la delegació a Catalunya. Però el projecte ha quedat parat per un tema de normativa de l'edifici. Ho hem provat amb dues seus

diferents. Cada prova ha estat un any de projecte i l'últim ens l'han tombat perquè la vorera no feia cinc metres, sinó només tres, i això no sortia a cap normativa. Al final són ganes de posar pals a les rodes. El projecte el tinc i el puc posar en marxa sempre que trobi un local que s'adapti a la normativa. Hi estan interessats a Còrdova. I també hi ha interès a portar aquest projecte innovador a Granollers, a Roca Umbert, on ja hi ha un grau universitari molt més tècnic i especialitzat... Però ara estic en un altre moment, vaig cap a una altra direcció.

Més artística...

“La meva pintura és figurativa realista. Així i tot m'agrada evolucionar. Cada vegada em sento més atret cap a l'abstracció i cada sèrie que inicio és un punt més expressiva, més plàstica experimental”

Sí, vull dedicar més temps a la meva professió com a pintor. No tinc la mateixa energia, han anat passant els anys i començo a ser més selecte amb les coses que trio. Per això vaig simplificar el projecte d'escola i tinc a la meva germana que m'ajuda amb la gestió de l'Acadèmia. Em van oferir la direcció del Museu Europeu d'Art Modern i vaig haver de dir que no, només hi faig d'assessor. I iniciar el grau ara no em permetria dedicar-me a pintar, que és el que em ve de gust, el que m'interessa, em diverteix i m'apassiona. M'agrada la part empresarial, de dirigir, i la part docent: m'enriqueix molt el contacte amb els alumnes i poder continuar donant classes com faig ara un dia a la setmana. Però em falta temps.

Com et definiries com a artista?

La meva pintura és figurativa realista. Així i tot m'agrada evolucionar, incorporar nous conceptes i tècniques. Cada vegada em sento més atret cap a l'abstracció i cada sèrie que inicio és un punt més expressiva, més plàstica experimental.

Tinc la gran sort, gràcies a l'escola, que tinc les despeses cobertes i puc ser més lliure com a artista. Les galeries et fan fer obra comercial, poc arriscada... Jo puc anar intercalant: un any pintar per a galeries i un any destinar-lo a projectes més personals, com és aquest. Després esdevindrà un producte que es podrà vendre, però abans vull que sigui una exposició itinerant. Es va inaugurar a Barcelona, ara a Granollers, en acabat va a Girona, Polònia, Madrid, Andalusia... i ha d'acabar anant a Itàlia.

Com et fa sentir el fet d'exposar a Granollers?

Estic molt content. No havia exposat mai al Museu. Havia fet algunes exposicions a la galeria El Quatre, quan era al costat de la Porxada. Al Museu, ho havia intentat quan era una mica més jove. I aquest cop ho vaig tornar a intentar, potser amb una proposta més madura, i m'han obert les portes. Per mi és un orgull ser de Granollers i poder ensenyar a la meua ciutat una petita part del que faig el dia a dia. Aquesta exposició ha estat a Barcelona, se n'anirà a altres indrets... Però fins ara les meves àvies no hi han pogut venir, i em podran veure també molts dels meus amics o coneguts.

Parla'ns de l'exposició *L'infern de Dante*.

A Granollers es podrà veure una quarta part de l'exposició. Aquest projecte l'he estat desenvolupant durant tres anys. Entremig he pintat altres obres i he fet exposicions més encarades a galeries. Però aquest el vaig voler fer per a mi, amb una temàtica molt tradicional en l'àmbit creatiu, el món dantesc. Ha estat representat per molts grans artistes, des del segle XVII fins a l'actualitat. És molt gran el repte que suposa. Botticelli, Blake, Doré, Dalí, Barceló... sempre s'han inspirat en el món de *La Divina Comèdia*. Jo volia donar-ne una nova visió, personal, amb un llenguatge més contemporani encara i dins de l'àmbit figuratiu. Cada artista ha reinterpretat una mica la seva versió i jo també ho he volgut fer en aquest *infern*.

Com és el teu *infern*?

Aquesta obra innova en un sentit plàstic, amb recursos pictòrics actuals, una pintura molt més moderna, encarada en l'experimentació, en l'exploració tècnica, del grafisme... Té parts que són completament abstractes. Hi ha un joc de textures. Però també innova en el que és conceptual, a voler representar allò que Dante descriu i allò que Dante no té temps de descriure amb paraules. I en aquest cas, una imatge val més que mil paraules. Sí que en les obres veus el que Dante descriu en els poemes, però des d'un punt de vista més allunyat, també el que passa uns metres més enllà. I hi he

volgut afegir uns monstres més eteris, un imaginari nou i bestiari del present que al segle XIV no hi era.

Dius que l'exposició és un projecte cultural.

L'interès d'aquesta exposició no és només venir a veure com he pintat jo, sinó que també és una aproximació a una de les obres literàries més importants de tots el temps, *La Divina Comèdia*, un dels pilars de la literatura universal, escrita al segle XIV. Dante va innovar un món que en aquella època va trencar motlles totalment i va ser molt crític amb la seva societat. També ho volia ser jo, però em vaig frenar. Dante vincula ètica amb moral, religió..., és un món que crea, molt complex i real... És i va ser molt rellevant. A Itàlia s'estudia com aquí s'estudia el Quixot. Tothom coneix *La Divina Comèdia* però no tothom l'ha llegida. Una exposició com aquesta et permet apropar-t'hi.

Va acompanyada d'uns fragments que són el resum dels versos de Dante. Però, no trobem l'exposició completa, amb cada cant, cada cercle, cada tortura... L'exposició original et va apropant a Lucifer i cada vegada les tortures són més fosques i el patiment puja en intensitat.

T'ha transformat el procés creatiu?

Aquest projecte m'ha fet madurar moltíssim. Cada sèrie, cada etapa em fa evolucionar. Però aquest ha estat literalment un infern. Psicològicament, en estar-hi tant de temps i amb la pandèmia pel mig... Si em paro a mirar els quadres que vaig fer durant la pandèmia, els identifico perquè són els més foscos.

També vaig tenir un accident, que una mica més i m'hi quedo. Se'm va incendiar tot l'estudi. Vaig tenir molta sort, en el fons, perquè el vaig poder controlar i al final només em vaig cremar la pell de tota una mà. Però va ser en plena pandèmia i va ser un xoc. A més, a tall d'anècdota, just en aquell moment estava pintant el cercle on les ànimes estaven sent torturades dins el foc. L'escena era aquest quadre central, envoltat de foc i jo cremant-me. Aquest accident em va condicionar la resta de la sèrie, perquè vaig agafar por al foc, i els quadres que vaig pintar després ja no tenien tant volum i tanta cera. És un projecte en què he innovat molt plàsticament i conceptualment; és el més complex que he fet fins ara. Vaig llegir-me moltes versions de *La Divina Comèdia*, de diferents autors, per fer una planificació d'estil, per innovar. Dante no para de repetir com n'és de gran i poderós l'infern. Totes les representacions que se n'han fet fins ara són concretes, i jo he volgut plasmar la immensitat.

Com va sorgir l'interès per *La Divina Comèdia*?

Ja tenia interès des que vaig estudiar a Itàlia, però vaig tenir la fortuna de conèixer en Josep Maria Micó, que

“Aquest projecte ha estat un viatge molt bonic i ara es tracta de compartir-lo. Espero que impacti i agradi molt a Granollers”

“L’interès d’aquesta exposició no és només venir a veure com he pintat jo, sinó que també és una aproximació a una de les obres literàries més importants de tots el temps”

en aquell moment estava traduint una nova versió de *La Divina Comèdia*. Un dia em va venir a veure a l’estudi per demanar-me una col·laboració, però no pas per a la traducció, sinó que volia que li il·lustrés el seu àlbum musical. Jo li vaig oferir de fer també una il·lustració per a la coberta de la traducció, però l’editorial no la va voler, es va decidir per una portada més comercial, amb la figura de Dante. Així i tot, mirarem de fer un llibre il·lustrat conjuntament més endavant.

I com et vas decidir per una exposició d’aquestes dimensions?

Vaig començar a treballar il·lustracions en petit format i em vaig adonar que l’infern no es podia representar en dimensions reduïdes. Això requereix un *action painting*, necessita tot el teu cos i així és com ho vaig acabar pintant. En paral·lel, el director del MEAM em va animar molt i em va dir que aquest projecte transcendiria, que no estava pintant un quadre comercial i que potser ara no en podia ser conscient, però que el dia de demà, quan es fes una revisió de tot el que s’havia fet de Dante, potser jo hi apareixeria. Estic pintant una obra universal amb un llenguatge universal. Em va animar tant, que cada nou quadre de la sèrie que començava el pintava més i més gran. I al final el projecte es va anar fent cada vegada més complex i més profund. No només il·lustro cada cant, cada cercle, sinó que també hi poso alguns dels guies, alguns dels guardians. Hi ha minotaures, reis, bestiaris; hi ha les fúries que són aquestes tres grans dones alades... amb un canvi de cànon, més modern i transgressor. A cada quadre he intentat trencar motlles, a escala conceptual, en l’àmbit plàstic i representatiu.

Vaig voler fer una aproximació al patiment. Cada nou quadre vaig anar reduint la dimensió de les figures i fent el paisatge més immens. Per una banda, il·lustro l’infern amb un color molt pàl·lid, perquè al final és serè, és un ordre dins del caos, és etern. Quan t’hi apropes veus que hi ha molta violència i com està pintat és violent, però quan t’allunyes és serè. I les figures, quan t’hi apropes les veus patir, però vaig pensar que també estaria bé veure-les en gran i vaig fer una sèrie de retrats i un tríptic de grans dimensions, que venen a representar una figura de cadascun dels cercles. De color vermell, representant el patiment psicològic humà.

A l’exposició també hi ha escultures.

Col·laboro amb el reconegut polonès Grzegorz Gwiazda, per mi un dels millors escultors figuratius que hi ha avui dia. Ens vam conèixer al MEAM, ha estat professor de l’Acadèmia i també ho és de la Universitat de

Polònia. Li vaig encarregar una escultura de Dante, que pràcticament no està representat en la meua obra. Jo volia que l’espectador anés creuant els diferents cercles i baixant cap a l’infern, sempre tenint present la figura de Dante, com a escultura. Però el projecte li va agradar tant que no en va fer una, sinó dotze i encara continua. Està obsessionat amb Dante. Amb aquest projecte tots dos hem anat evolucionant, cada nova obra ha agafat uns recursos, una valentia i una seguretat diferents. Aquesta exposició m’ha canviat com a pintor i com a persona. I a ell també. Ha estat un viatge molt bonic i ara es tracta de compartir-lo. És una exposició que no deixarà a ningú indiferent. Espero que impacti i agradi molt a Granollers.

Projectes de futur...

Molts, massa. Des d’una proposta que he tingut de pintar una església als Estats Units a seguir amb obra de galeria; però sobretot obrir mercat als EUA, on ja tinc emparaulades diverses exposicions i fires. Aquest any em toca pintar per produir obra per a galeries, perquè no me’n vull desvincular.

Després vull continuar agafant el relleu d’aquest projecte, que no està acabat. Està representant l’infern, però falta el purgatori i el cel. Jo el veig com un projecte de vida, però ara mateix no vull continuar. Vull evolucionar una mica més com a pintor i veure com representaré el purgatori d’aquí a cinc anys, amb una maduresa diferent. I acabar, potser ja en l’etapa de jubilació, pintant el cel, tancant tota la meua etapa d’expressió i recorregut pictòric. Segueixo apostant i arriscant-me en projectes que m’apassionen. Sóc una persona molt inquieta.

“Segueixo apostant i arriscant-me en projectes que m’apassionen. Sóc una persona molt inquieta”